

Op 23 januari van dit jaar vond er een gebruikersbijeenkomst plaats over het KIWK-project Toxiciteit. De aanwezigen kregen een terugkoppeling over de huidige stand van zaken rond toxiciteit & oppervlaktewater in het algemeen, en het KIWK-project 'Toxiciteit' in het bijzonder. Ook werd stilgestaan bij de vraag hoe 'wetenschap en waterschap' elkaar in dit project kunnen versterken.

Eén van de centrale doelen van de 'Kennisimpuls Waterkwaliteit' (KIWK) is het bij elkaar brengen van bestaande en nieuwe kennis, om zo deze kennis (beter) toepasbaar te maken voor de praktijk. Daarmee kunnen betrokken partijen, zoals waterbeheerders en drinkwaterbedrijven, zo mogelijk samen de juiste maatregelen nemen om de waterkwaliteit te verbeteren, de biodiversiteit te vergroten en de zuiveringsopgave te verkleinen. Dit vraagt om een goede diagnose van de waterkwaliteitsproblemen. Binnen het KIWK-project 'Toxiciteit' is deze aansluiting met de praktijk dan ook een terugkerend projectonderdeel.

Bij de start van dit project in 2018 werd een eerste, breed opgezette inventarisatie uitgevoerd om zo een overzicht te krijgen van bestaande ervaringen en aandachtspunten. De diagnose van problemen met stoffen en mengsels bleek breed te leven, en er werden veel suggesties genoemd voor verbeteringen in de aanpak en de tools die helpen bij deze diagnose. Het projectteam van het KIWK-project ging daarna met deze, en andere, aandachtspunten aan de slag. Tijdens deze bijeenkomst was het tijd voor een terugkoppeling aan de gebruikers.

In de ochtend werd er uitvoerig gediscussieerd over de laatste stand van zaken qua toepassing van de bestaande methoden bij waterbeheerders en drinkwaterbedrijven. Verschillende waterschappen en drinkwaterbedrijven vertelden over recent door hen uitgevoerde projecten, deelden succes verhalen (bijv. over beslissingsondersteunende systemen waarmee de toxiciteit een meer herkenbare plek in de afwegingen krijgt) maar ook hun zorgen en wensen (bijv. over het optreden bij calamiteiten of de (on)mogelijkheden van bestaande ICT-systemen). Ook nieuwe ontwikkelingen kwamen uitgebreid aan bod, zoals de ontwikkelingen bij het Waterlaboratorium en de VU om biologische effectmetingen en chemische analyses in eenzelfde analysegang plaats te laten vinden, om zo bij waargenomen toxiciteit ook de veroorzakende stoffen te kunnen identificeren.

Vanaf de ontwikkeling van de ecologische sleutelfactor Toxiciteit in 2016 blijken er al meer dan 50 projecten met deze sleutelfactor te zijn gestart of te zijn uitgevoerd, variërend van praktijkonderzoek naar de toxische effecten bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en trendberekeningen, tot onderzoek naar nut en noodzaak van vergaande zuivering en het toepassen van alle verkregen inzichten in watersysteemanalyses. De auteurs uit 2016 en het huidige projectteam zijn bijzonder blij dat het instrument zoveel gebruikt is. Hieruit blijkt dat er veel zorgen zijn over alle chemische stoffen in het water. Terugkijkend naar deze schat aan actuele, Nederlandse informatie over toxiciteit heeft het projectteam van het KIWK-project in het tweede deel van de dag de waterbeheerders en drinkwaterbedrijven inzicht gegeven in de stand van zaken van het huidige project. Welke aandachtspunten zijn afgelopen jaar al opgelost, welke worden momenteel aangepakt en wat zijn de hoofdlijnen waarlangs het projectteam alle informatie, kennis en tools op een overzichtelijke, praktische manier aan de gebruikers ter beschikking wil stellen.

De interactie tussen het projectteam en de gebruikers stond centraal in het derde en laatste deel van de dag: welke plannen hebben waterbeheerders en drinkwaterbedrijven voor 2020 en hoe kunnen casestudies de kennisoverdracht versterken? Hoe werkt de operationeel gemaakte kennis zo spoedig mogelijk door in goede diagnose, goede maatregelen en dus betere waterkwaliteit en minder zorgen om stoffen? Gezamenlijke casestudies bieden verder een platform om de nieuwe tools en handleidingen vanuit het KIWK-project in de praktijk uit te proberen, kinderziekten te verhelpen en zo de praktische toepasbaarheid vergroten. Er werden verschillende concrete voorstellen gedaan en er werd nagedacht op grond van welke argumenten tussen de casestudies geprioriteerd kan worden. Het resultaat hiervan wordt voor een formele goedkeuring aan de Gebruikersgroep van het project voorgelegd.

De uitvoering van de casestudies staat gepland tussen april en november van 2020. Dit alles met als doel om alle waterbeheerders te helpen om een goede analyse van de problematiek in het watersysteem uit te voeren en zo goede maatregelen te nemen om de waterkwaliteit te verbeteren, de biodiversiteit te vergroten en de zuiveringsopgave terug te dringen.

Bijlage 1 – Agenda 23-1-2020

Agenda KIWK-Toxiciteit dag Stand van zaken en case studies; 23 januari 2020

9.30 – 9.45u	Inloop met koffie	
9.45 – 10.00u	Jappe Beekman (RIVM)	Welkom en doelen van de dag

Blok 1 – Ervaringen met de sleutelfactor toxiciteit vanuit waterschappen en de drinkwatersector

10.00 – 10.20u	Anke Durand	Ws Vechtstromen
10.20 – 10.40u	Mattie de Vries	Wetterskip Fryslân
10.40 – 11.00u	Gabriel Zwart	Ws Limburg
11.00 – 11.20u	<u>Koffie pauze</u>	
11.20 – 11.40u	Corine Houtman	Het Waterlaboratorium
11.40 – 12.00u	Ronald Gylstra	Ws Rivierenland
12:10 – 12:20u	Leo Posthuma	Ervaringen met effecten
12.20 – 12.30u	Rondje aanvullende ervaringen van anderen: kansen, knelpunten en vragen	

12.20 – 13.15u Lunch

Blok 2 – Nieuwe kennis en praktijktoepassingen vanuit het KIWK-Tox project

13.15 – 13.45	Esther van der Grinten	<i>Vorderingen</i> met alle praktijksuggesties uit het "rondje Nederland" van oktober 2018
13.45 – 13.55	Jasperien de Weert	<i>Waarom</i> helpt ESF-Tox? Nut van de startmodule!
13.55 – 14.05	Tessa Pronk	<i>Hoe</i> helpt ESF-Tox? Communicatie en toepassing van de resultaten

14.05 – 14.15 KIKW-team

Opzet, opties en doelen case studies

Blok 3 – Verkennen van cruciale case studies

Ronde 1 (tot 14.50)

Inventarisatie (alle ideeën zijn welkom!)

Iedere deelnemer schrijft ideeën op, per type case studie

Pauze

Koffie, thee etc.

Ronde 2 (tot 16:00)

Toelichten en prioriteren

Afronden

De cruciale combi van cases?

Hoe gaat het verder?

Bijlage 2 – Deelnemerslijst

Organisatie	Voornaam	Achternaam
Waternet	Ron	van der Oost
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Gert	van Ee
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Astra	Ooms
Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard	Jack	Hemelraad
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	Niels	Lenting
Hoogheemraadschap van Delfland	Djoline	van den Berg
Hoogheemraadschap van Rijnland	Marga	Dijk-van Beelen
Hoogheemraadschap van Rijnland	Marchel	van Duin
Rijkswaterstaat	Gerard	Rijs
Rijkswaterstaat	Hannie	Maas
Waterschap Aa en Maas	Wim	van der Hulst
Waterschap Brabantse Delta	Jaap	Oosthoek
Waterschap Hollandse Delta	Fred	Kuipers
Waterschap Hunze en Aa's	Gerda	Valkering
Waterschap Limburg	Gabriel	Zwart
Waterschap Noorderzijlvest	Carli	Aulich
Waterschap Rijn en IJssel	Marga	Limbeek
Waterschap Rivierenland	Ronald	Gylstra
Waterschap Vallei en Veluwe	Frans	de Bles
Waterschap Vechtstromen	Anke	Durand
Waterschap Zuiderzeeland	Sigrid	Haverkamp
Wetterskip Fryslân	Harry	Boonstra
STOWA	Bas	van der Wal
Vitens	Bernard	Bajema
HetWaterLaboratorium	Tineke	van der Velden-Slootweg
HetWaterLaboratorium	Corine	Houtman
KWR	Milou	Dingemans
KWR	Tessa	Pronk
Deltares	Jasperien	de Weert
RIVM	Leo	Posthuma
RIVM	Esther	van der Grinten
Wageningen Environmental Research	Paul	Van den Brink
RIVM	Jappe	Beekman